

УДК 342.4 (477)

Р. С. Мартинюк*кандидат політичних наук,**доцент кафедри державно-правових дисциплін**(Національний університет "Острозька академія")*

"КОНСТИТУЦІЙНА АСАМБЛЕЯ" В УКРАЇНІ: СПРОБА ВИЗНАЧЕННЯ ПРИРОДИ ОРГАНУ

Із формально-правових позицій відповідь на питання про природу "Конституційної Асамблеї" є очевидною. "Конституційна Асамблея" "є спеціальним допоміжним органом", утвореним "Президентом України відповідно до пункту 28 частини першої статті 106 Конституції України" [1, с. 316]. Метою діяльності цього органу "є підготовка законопроекту про внесення змін до Конституції України" [2, с. 316]. Уявляється, однак, що така відповідь страждає спрощеним баченням проблеми і залишає поза увагою низку питань, пов'язаних із намаганням дати більш адекватне визначення природи "Конституційної Асамблеї". Згадане завдання зумовлює необхідність звернутися до наявного "класичного" досвіду установчого волевиявлення народу у формі діяльності відповідних органів – суб'єктів первинної установчої влади.

Народ, як першоджерело влади (суверен), може матеріалізувати свою політичну волю у конституційному тексті шляхом безпосереднього волевиявлення на референдумі чи спеціально утворюваним для цього

© Мартинюк Р. С., 2013

© Національний університет "Острозька академія", 2013

органом установчої влади народу. Конкретні національні назви такого органу є різними: установчі збори, конституційні збори, великі народні збори, конституційна асамблея, конституційний конвент, конституційний конгрес тощо. У спеціальній літературі для позначення відповідного органу установчої влади народу найчастіше використовуються терміни "конституанта" або "установчі збори". Конституанта (установчі збори) – виборний колегіальний тимчасовий представницький орган, який звичайно має головною або єдиною метою вироблення тексту та ухвалення конституції й іноді тимчасово виконує функції парламенту. Звичайно після прийняття конституції установчі збори розпускаються.

Відповідно до уявлень основоположника концепції установчої влади, політичного діяча періоду Великої французької революції Еммануель-Жозефа Сійєса, депутати установчих зборів володіють спеціальним мандатом, який дає їм право брати участь у вирішенні питання про прийняття конституції. Наявність такого мандата і забезпечує найвищий рівень легітимності конституції, прийнятої установчими зборами.

Результатом діяльності установчих зборів звичайно є попереднє схвалення або прийняття нової конституції. Водночас, конституанта може використовуватися і для часткової ревізії тексту основного закону, щоб надати конституційним змінам найвищий рівень легітимності.

Легітимована загальними і демократичними виборами, конституанта не може бути обмежена в завданнях своєї діяльності будь-яким із органів державної влади. Ідея про право конституанти вільно обирати форму конституційної нормотворчості або відмовитися здійснювати її взагалі, знайшла відображення, наприклад, у Конституції Російської Федерації 1993 р. Основний Закон Російської Федерації передбачає, що у випадку внесення конституційно уповноваженими суб'єктами пропозицій про

▪ "Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2013. – № 1(7) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mrvpo.pdf>.

перегляд відповідних глав Основного Закону та підтримки цих пропозицій визначеною кількістю голосів членів верхньої і нижньої палат законодавчого органу, скликається конституанта, яка правомочна або підтвердити незмінність Конституції, або розробити і самостійно прийняти проект нової Конституції, або затвердити його засобом референдарної процедури [3, с. 441-442].

Світова історія конституційної нормотворчості, однак, засвідчила, що прийняття саме нової конституції є типовим результатом діяльності конституанти, оскільки остання завжди відбувається на фоні важливих суспільно-політичних змін. Конституанта стає об'єктивно запитаною за відсутності стійкої державної влади в перехідні епохи, після здійснення революцій, переворотів або в ситуації, коли з'являється потреба глибинного реформування існуючого державного ладу. Відповідно, установчі збори виступають у якості суб'єкта установчої влади, покликаного нормативно оформити замість попереднього цілком новий або відносно новий за змістом і структурою державний лад. Звідси і необхідність прийняття саме нового основного закону держави та використання для цього конституанти як органу народного представництва, який єдиний у ситуації екстраординарних політичних змін володіє необхідною для конституційної нормотворчості легітимністю.

Легітимність конституанти може бути забезпечена лише за умови, коли вона є виборною. Як видно із запропонованого вище визначення конституанти, виборність є її визначальною ознакою. При цьому вибори до конституанти "мають бути не лише загальними за природою, а й демократичними за характером" [4, с. 272-273]. Тільки демократично обрана конституанта здатна виразити і закріпити в конституційних нормах дійсне співвідношення соціальних сил [5, с. 15]. Тому демократичний

▪ "Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2013. – № 1(7) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mrvpo.pdf>.

порядок утворення конституанти забезпечує не лише необхідний рівень легітимності здійснюваної установчими зборами конституційної нормотворчості, але й дійсно "народний", демократичний характер самого основного закону [6, с. 29]. Хоча історії конституційної нормотворчості відомі випадки, коли принцип виборності конституанти порушувався, навряд чи з точки зору концепції установчої влади такі випадки можуть вітатися і слугувати зразком для наслідування. Навіть поєднання у порядку утворення конституанти принципів виборності і призначуваності "звичайно робиться у тих країнах, де процес розробки і прийняття нової конституції відбувається під керівництвом воєнних влад" [7, с. 84].

Відмова від виборного начала конституанти нівелює її сутність і навряд чи сформована шляхом призначення її членів будь-яким органом державної влади конституанта володітиме легітимністю, необхідною для цілей її діяльності. Сформований у такий спосіб орган, попри свою назву, пов'язану з концепцією установчої влади, реально не матиме представницького характеру і не може володіти установчими повноваженнями. По суті, такий орган, що імітує конституанту, бути визнаний установчими зборами не може. У світлі сказаного вбачається хибним підхід деяких авторів, які класифікують конституанти (установчі збори) на суверенні та несуверенні. Відповідно до згаданого підходу вважається, що суверенна конституанта володіє правом остаточного ухвалення конституції, у той час як несуверенна конституанта може лише виробити конституційний текст, який потребує затвердження на референдумі. Уявляється, що за визначенням конституанта – представницький орган, який у силу особливого порядку своєї легітимації безпосередньо уповноважений народом на прийняття остаточних за характером рішень. Такі рішення є формою реалізації принципу народного

▪ "Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2013. – № 1(7) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mrvpo.pdf>.

суверенітету. Неможливо допустити, щоб подібні рішення приймалися несуперенним органом. Об'єктивно, що недотримання принципу виборності конститутанти позбавляє відповідний орган права приймати остаточні рішення. Показово, що навіть прибічники ідеї поділу конститутант на суперенні й несуперенні визнають, що "в умовах демократії установчі збори діють як суперенні органи: вони не лише розробляють, але й приймають нову конститутцію", натомість "несуперенні установчі збори часто створювалися у країнах що розвиваються при переході до правління цивільних" [8, с. 85-86].

Здійснюючи установчу владу народу, конститутанта визначає статус встановлених влад: повноваження останніх є похідними від установчої влади, якою володіє конститутанта. Як суб'єкт, що реалізує установчу владу, конститутанта не може бути допоміжним, консультативним, дорадчим тощо органом при будь-якому з органів встановлених влад, а її рішення, як і інша форма реалізації установчої влади – референдарні рішення, мають остаточний характер, не можуть піддаватися ревізії з боку держави, її органів чи посадових осіб і не потребують будь-якого їх затвердження. Одна із синонімічних назв конститутанти – установчі збори вказує, що цей орган реалізує верховну владу в суспільстві, яка володіє найвищою легітимністю і є первинною стосовно встановлених влад. Тому претензія будь-якого органу державної влади як суб'єкта, що представляє одну із встановлених влад, на самовільну реалізацію установчої влади народу, а так само його намагання поставити можливість реалізації рішень, прийнятих установчою владою, у залежність від власної політичної волі, засвідчуватиме спробу відповідного органу державної влади відсторонити народ від установчого процесу і перетворити його із суб'єкта на об'єкт установчої влади. Отже, вищий рівень легітимності рішень, прийнятих із

▪ "Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2013. – № 1(7) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mrvpo.pdf>.

використанням установчої влади, вимагає їх обов'язкового виконання державою, її органами та посадовими особами. Відмова з боку держави, її органів та посадових осіб визнати або виконувати установчі за характером свого прийняття рішення означатиме узурпацію влади згаданими суб'єктами.

Оскільки виборний характер конституанти перетворює її нормотворчу діяльність на форму реалізації народного суверенітету, така діяльність може вважатися самодостатнім способом прийняття конституції. Тому, хоча установчі збори нерідко обмежувалися попереднім схваленням конституції, яка набувала юридичної сили після її затвердження на референдумі, навряд чи можна вважати, що прийняті в такий спосіб конституції володіють більшим рівнем легітимності, аніж ті, що були ухвалені конституантою без подальшого використання референдарної процедури. Референдум виступає лише підтвердженням легітимності самої конституанти, її логічним продовженням і доповненням. Затвердження на референдумі конституції, попередньо схваленої конституантою, стає категорично необхідним лише в тому випадку, коли такий порядок прийняття нового основного закону визначено в чинній конституції. Якщо народ, ухвалюючи конституцію, вважав за необхідне визначити в конституційному тексті порядок прийняття нового основного закону, недотримання такого порядку є неприпустимим. Рівноцінність і достатність таких форм легітимації конституції як її прийняття конституантою чи затвердження на референдумі ілюструє, зокрема, відповідне положення Конституції Російської Федерації 1993 р., яке гласить: "Конституційні Збори ... розробляють проект нової Конституції Російської Федерації, який приймається Конституційними Зборами двома

третинами голосів від загальної кількості їх членів чи виноситься на всенародне голосування" [9, с. 441-442].

Нормативне врегулювання статусу "Конституційної Асамблеї" пов'язане з появою Указу Президента України № 224/2011 від 21 лютого 2011 р. "Про підтримку ініціативи щодо створення Конституційної Асамблеї" [10, с. 562]. Відповідно до цього Указу Л. М. Кравчуком було сформовано "Науково-експертну групу з підготовки Конституційної Асамблеї для напрацювання пропозицій щодо механізму створення і діяльності Конституційної Асамблеї, визначення засад, алгоритму та етапів її роботи, а також аналізу концепцій реформування Конституції України" [11, с. 562]. Указ Президента України № 224/2011 вказував і на мету створення "Конституційної Асамблеї" – "підтримати ініціативу Кравчука Леоніда Макаровича – Президента України у 1991-1994 роках щодо створення Конституційної Асамблеї для підготовки змін до Конституції України". Однак назва відповідного органу – "Конституційна Асамблея" вказувала на можливу й більш суттєву мету його діяльності – прийняття нового Основного Закону України. У цьому дослідженні було відмічено, що конституанта як суб'єкт установчої влади не може бути обмежена в завданнях своєї діяльності будь-якою із так званих встановлених влад – органами держави, чиї повноваження є похідними від установчої влади народу. Тому конституанта не може бути зв'язана органами державної влади визначеними ними формами конституційного нормотворення.

В Україні необхідність у масштабному конституційному реформуванні шляхом здійснення первинної установчої влади народу виникла, фактично, ще задовго до "помаранчевої революції", у процесі якої була проведена невдала конституційна реформа. Здійснена 8 грудня

▪ "Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2013. – № 1(7) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mrsvpo.pdf>.

2004 р. ревізія Основного Закону наглядно засвідчила неспроможність Верховної Ради України в особі відповідних політичних сил виразити суспільні очікування щодо зміни форми правління і, тим самим, надала нового змісту ідеї здійснення установчого волевиявлення народу у формі діяльності конституанти. Згадана ідея набула особливої актуальності внаслідок "реанімації" Рішенням Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 р. первинної редакції Конституції України та "реставрації" передбаченої нею президенціалізованої форми правління. Усвідомлення владарюючою політичною силою невідворотності перегляду Основного Закону за одночасного намагання зберегти контроль за змістом відповідного процесу викликали появу Указу Президента України "Питання формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї" № 31/2012 від 25 січня 2012 р. Цим Указом було передбачено утворення та уточнено правовий статус і завдання особливого органу – "Конституційної Асамблеї". Указ, як зазначалося у ньому, був покликаний визначити "мету створення, статус, порядок формування Конституційної Асамблеї, завдання, принципи, форми та порядок організації її діяльності" [12, с. 316]. Разом із тим, аналіз "Концепції формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї", долученої до президентського Указу, виявляє низку складних теоретико-правових проблем, пов'язаних із визначенням природи цього особливого органу.

"Конституційна Асамблея", створена Указом Президента України № 31/2012 від 25 січня 2012 р., попри свою назву, безумовно не конституанта. Принципові відмінності "Конституційної Асамблеї" від справжньої конституанти виявляються у її невиборності, несамотійності, обмеженості завдань її діяльності, необхідності вносити зміни до Основного Закону України з дотриманням порядку, визначеного розділом

▪ "Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2013. – № 1(7) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mrsvpo.pdf>.

XIII Конституції України, тобто у відсутності установчої влади в будь-якій її формі.

"Конституційна Асамблея" "створюється Президентом України" (даремно, що кандидатури частини членів Асамблеї визначаються встановленими в Указі суб'єктами) і є його спеціальним допоміжним органом. Як допоміжний (несамостійний) державний орган при Президентові України, "Конституційна Асамблея" діє від імені Глави держави і здійснює свої повноваження за уповноваженням Президента України. Кінцевою метою діяльності Асамблеї є забезпечення реалізації права Президента України на внесення до Верховної Ради України законопроекту про внесення змін до Конституції України. Логічним є положення "Концепції формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї", доданої до Указу № 31/2012, про те, що "діяльність Конституційної Асамблеї припиняється за рішенням Президента України" (п. 7.4.) [13, с. 316].

Попередньо було наголошено, що справжня конституанта, володіючи отриманим від народу мандатом на здійснення установчої влади, вільна прийняти новий основний закон або обмежитися його частковим редагуванням. Об'єктивно, що будучи несамостійним органом, чий повноваження є похідними від компетенції Глави держави, "Конституційна Асамблея" не володіє ні первинною установчою владою, яка реалізується конституантою або народом безпосередньо на референдумі, ні інституціональною (делегованою) установчою владою, якою народ, приймаючи основний закон, може наділяти представницький орган у цілях подальшої ревізії конституційного тексту. Приймаючи до уваги цей принциповий факт, обґрунтованими слід вважати положення "Концепції формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї" про те, що

▪ "Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2013. – № 1(7) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mrvpo.pdf>.

метою створення та діяльності "Конституційної Асамблеї" є "підготовка законопроекту про внесення змін до Конституції України" (п. 2.1.) [14, с. 316], а напрацьовані "Асамблеєю" "зміни до Конституції України мають вноситися відповідно до розділу XIII Конституції України" (п. 1.2.) [15, с. 316].

Разом із тим, за змістом відповідного Указу виглядають дивними спроби надати "Конституційній Асамблеї", допоміжному органу при Президентові України, певну подібність до конституанти. Звертає на себе увагу сама назва цього "спеціального допоміжного органу", яка перетворює його на своєрідну "квазіконституанту". У контексті розглядуваної проблематики уявляється доречним процитувати відповідне судження, висловлене у вітчизняному правничому фаховому середовищі ще на початку 2008 р.: "У деяких випадках назва установчих зборів некоректно вживалася для позначення різних органів, які з метою розробки або попереднього схвалення конституції на невиборній основі утворювалися парламентом, президентом або урядом чи навіть політичними партіями. *Це слід урахувати тим, хто озвучує відповідні пропозиції в нашій країні* (виділено авт. – Р. М.)" [16, с. 16].

З огляду на сказане вище про природу конституанти, не зрозуміло, чому допоміжний орган при Президентові України має назву "Конституційна Асамблея". Консультативно-допоміжній природі такого органу відповідає інша назва, наприклад, "комісія". У зв'язку з цим можна поставити запитання: у чому принципова відмінність природи "Конституційної Асамблеї" від природи, наприклад, Комісії зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права, утвореної Указом Президента України № 1116/2010 від 9 грудня 2010 р.?

У "Концепції формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї" присутня безпосередня апеляція до світової практики діяльності установчих зборів, причому останні йменуються саме конституційною асамблеєю. Однак після згадки про значення конституційної асамблеї у процесі конституційного нормотворення, стверджується, що саме "виходячи з цього, Президентом України було підтримано ініціативу щодо створення Конституційної Асамблеї для підготовки змін до Конституції України, а Науково-експертною групою з підготовки Конституційної Асамблеї запропоновано засади її формування та організації діяльності" (п. 1.1.) [17, с. 316]. Указ № 31/2012 визначає порядок формування "Конституційної Асамблеї" та її робочих органів "з метою ... забезпечення представницького характеру формування Конституційної Асамблеї" (Преамбула) [18, с. 316].

Особливість правового статусу допоміжних державних органів, що входять до президентського апарату, полягає у тому, що на відміну від органів державної влади, вони не наділені правом видання загальнообов'язкових нормативно-правових актів, тобто власними державно-владними повноваженнями. Як несамостійні державні органи, що діють від імені глави держави, вони здійснюють державно-владні повноваження за уповноваженням президента і не несуть конституційно-правової відповідальності за результати своєї діяльності. Суперечливо визначаючи статус "Конституційної Асамблеї", "Положення про Конституційну Асамблею" (п. 3), затверджене Указом Президента України № 328/2012 від 17 травня 2012 р., вказує, що "діяльність Конституційної Асамблеї ґрунтується на принципах верховенства права, колегіальності, *самоврядності*, прозорості, відкритості та гласності, *незалежності у прийнятті рішень* (виділено авт. – Р. М.)..." [19, с. 17].

▪ "Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2013. – № 1(7) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mrvpo.pdf>.

Правовий статус конституанти чи її органів за будь-яких умов повинен залишатися предметом регулювання установчою владою народу безпосередньо у формі органічного законодавства, прийнятого виключно в референдарному порядку. Тим більше правовий статус конституанти не може врегульовуватися підзаконними актами Глави держави. Нормативна формула з Указу Президента України № 31/2012 про те, що "Положення про Конституційну Асамблею затверджується Президентом України" [20, с. 316] є ще однією наглядною ілюстрацією природи "Конституційної Асамблеї" як "квазіконституанти".

Можливо, одна із самих явних претензій "Конституційної Асамблеї" на виконання ролі справжньої конституанти – апеляція до позицій Венеціанської Комісії, сформульованих останньою у її відповідних документах, як критеріїв утворення та організації діяльності "Конституційної Асамблеї". В Указі № 31/2012 зазначається, що Концепція формування та організації діяльності "Конституційної Асамблеї" підготовлена, зокрема, на основі рекомендацій Європейської Комісії "За демократію через право" (Венеціанської Комісії) (п. 1) [21, с. 316]. У низці ключових моментів відповідність "Концепції" рекомендаціям Венеціанської Комісії, на жаль, встановити складно. Зокрема, у своєму Висновку CDL-AD (2011) 002 "Про концепцію створення і функціонування конституційної асамблеї в Україні", прийнятому на 86-ій сесії Венеціанської комісії 25-26 березня 2012 р., Комісія зазначає, що "Концепція "Конституційної асамблеї" (або "Конвенту"), як правило, використовується, коли йде мова про асамблеї, які створюються спеціально з метою підготовки або нової конституції, або широкої конституційної реформи" [22]. Комісія наголошує, що "розробка або перегляд конституції через конституційну асамблею за умов, коли вона

▪ "Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2013. – № 1(7) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mrsvpo.pdf>.

прямо обирається, може розглядатися як акт народного суверенітету" [22]. Цитовані фрагменти Висновку Венеціанської комісії підтверджують усталене в конституційно-правовій теорії уявлення, відповідно до якого конституанта (конституційна асамблея) є колегіальним загальнонаціональним представницьким органом, уповноваженим матеріалізувати суверенну волю першоджерела влади – народу в установчому акті – конституції.

Критично оцінюючи визначення "Конституційної Асамблеї" спеціальним допоміжним органом, Венеціанська комісія зазначає, що реально її роль "не буде обмежуватися виключно консультаціями та порадами" [22]. Разом із тим, у своєму Висновку (п. 25) Венеціанська комісія висловлює сумнів у спроможності "Конституційної Асамблеї" виконувати роль представника суспільства в цілому: "для того, щоб бути успішною, така Асамблея повинна мати високий ступінь незалежності та автономії" [22]. Об'єктивно, що про функціональну автономію і незалежність допоміжного органу при Президентові України, який за визначенням такими характеристиками не володіє, говорити неможливо. Комісія звертає окремо увагу на порядок формування складу "Конституційної Асамблеї", точніше, призначення її членів Главою держави: "передання цієї ролі в Парламент – бажано з вимогою кваліфікованої більшості – забезпечило б політичний компроміс і широке представництво" [22]. Дійсно, лише з огляду на намір нинішнього Президента України повторно посісти пост Глави держави, обґрунтовано вважати, що у процесі конституційного реформування Президент України – одна з найбільш зацікавлених осіб. Розраховувати на те, що Глава держави утримається від можливості відобразити в конституційному тексті свої політичні інтереси через підконтрольних йому членів "Конституційної

▪ "Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2013. – № 1(7) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mrvpo.pdf>.

Асамблеї" було б просто наївно. У такому контексті положення Висновку Венеціанської комісії про те, що "вирішальна роль Президента у виборах членів Асамблеї не повинна призводити до його непропорційного впливу на діяльність Асамблеї та зміст конституційної реформи" [22] набуває вкрай декларативного звучання.

Сказане вище підводить до принципового узагальнюючого запитання: чи не є створення "Конституційної Асамблеї" намаганням владарюючої політичної сили попередити можливість утворення суспільством справжньої конституанти, результатом діяльності якої стала б поява нової і дійсно "народної" за характером свого прийняття Конституції України? У світлі такої постановки питання утворення "Конституційної Асамблеї", як і очікувані результати її діяльності, заслуговують принаймні неоднозначної оцінки.

Список використаних джерел

1. Питання формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї: Указ Президента України № 31/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 316.
2. Питання формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї: Указ Президента України № 31/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 316.
3. Конституція Російської Федерації // Конституції нових держав Європи та Азії. – К.: Укр. правн. фундація; Право, 1996. – 544 с.
4. Шаповал В. Конституанта / В. Шаповал // Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемчушенко (голова редкол.) та ін. – Т. 3: К-М. – К.: Укр. Енцикл., 2001. – 792 с.

5. Балагурова Н. Учредительная власть; понятие и способы ее реализации / Н. Балагурова // Вестник Челябинского государственного университета. Право. Вып. 18. – 2009. – № 7 (145). – С. 14-19.
6. Шаповал В. Сучасний конституціоналізм: Монографія / В. Шаповал. – К.: Салком; Юрінком Інтер, 2005. – 560 с.
7. Хабриева Т., Чиркин В. Теория современной конституции / Т. Хабриева, В. Чиркин. – М.: Норма, 2005. – 320 с.
8. Хабриева Т., Чиркин В. Теория современной конституции / Т. Хабриева, В. Чиркин. – М.: Норма, 2005. – 320 с.
9. Конституція Російської Федерації // Конституції нових держав Європи та Азії. – К.: Укр. Правн. Фундація; Право, 1996. – 544 с.
10. Про підтримку ініціативи щодо створення Конституційної Асамблеї: Указ Президента України № 224/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 14. – Ст. 562.
11. Про підтримку ініціативи щодо створення Конституційної Асамблеї: Указ Президента України № 224/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 14. – Ст. 562.
12. Питання формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї: Указ Президента України № 31/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 316.
13. Концепція формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї: Указ Президента України № 31/2012 "Питання формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї" // Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 316.
14. Концепція формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї / Указ Президента України № 31/2012 "Питання формування та

організації діяльності Конституційної Асамблеї" // Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 316.

15. Концепція формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї / Указ Президента України № 31/2012 "Питання формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї" // Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 316.

16. Шаповал В. Феномен конституції у контексті вітчизняної політико-правової "міфології" / В. Шаповал // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2008. – № 3 (13). – С. 14-18.

17. Концепція формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї / Указ Президента України № 31/2012 "Питання формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї" // Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 316.

18. Питання формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї: Указ Президента України № 31/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 316.

19. Положення про Конституційну Ассамблею: Указ Президента України № 328/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 39. – Ст. 17.

20. Питання формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї: Указ Президента України № 31/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 316.

21. Питання формування та організації діяльності Конституційної Асамблеї: Указ Президента України № 31/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 316.

22. Opinion on the concept paper on the establishment and functioning of a constitutional assembly of Ukraine [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.venice.coe.int>.

Мартинюк Р. С.

"Конституційна Асамблея" в Україні: спроба визначення природи органу

Досліджується природа конституанти – органу установчої влади народу. У світлі концепції установчої влади аналізується природа "Конституційної Асамблеї", яка, маючи статус спеціального допоміжного органу, утвореного Президентом України, виявляє зовнішню подібність до конституанти. Аргументується визначення "Конституційної Асамблеї" як квазіконституанти

Ключові слова: установчі збори, конституанта, конституційна асамблея, установча влада, спеціальний допоміжний орган, конституційна нормотворчість, прийняття нової конституції, внесення змін до конституції, легітимність конституції

Мартынюк Р. С.

"Конституционная Ассамблея" в Украине: попытка определения природы органа

Исследуется природа конституанты – органа учредительной власти народа. В свете концепции учредительной власти анализируется природа "Конституционной Ассамблеи", которая, имея статус специального вспомогательного органа, созданного Президентом Украины, выявляет внешнее подобие к конституанте. Аргументируется определение "Конституционной Ассамблеи" как квазиконституанты

Ключевые слова: учредительное собрание, конституанта, конституционная ассамблея, учредительная власть, специальный вспомогательный орган, конституционное нормотворчество, принятие

НОВОЙ КОНСТИТУЦИИ, Внесение изменений в конституцию, легитимность конституции

Martyniuk R. S.

"Constitutional Assembly" activity in Ukraine: the attempt of the body nature definition

Constituent nature as the body of constituent authority of the people is researched. The nature of the "Constitutional Assembly" that has the status of special subsidiary body established by the President of Ukraine and depicts the external similarity to the constituent being externally similar to the concept of constituent authority is analyzed. A definition of the "Constitutional Assembly" as a quasi-constituante is being argued

Key words: constituent assembly, constituante, constitutive power, special subsidiary body, constitutional rule-making, adoption of a new constitution, introduction of changes into a constitution, legitimacy of a constitution